

Programmet för litteratur och skrivande

Hösten 2022 startades ett nytt kandidatprogram på distans inom ämnet litteraturvetenskap, *Programmet för litteratur och skrivande*. Med anledning av de utmaningar som följer med etableringen av en ny programutbildning inleddes ett utvecklingsarbete inom ramen för Higher Education and Digitalisation (HEaD). Under 2022–23 har vi som är programansvariga, Roger Edholm och Ulrika Lif, arbetat med ett projekt som syftar till att utveckla vår användning av digitala verktyg i undervisning samt förbättra kommunikation med studenter på distans och främja studiesocial samhörighet bland studenterna.

Ny utbildning, nya utmaningar

Vårt kandidatprogram är en distansbaserad utbildning som pågår under tre år. Huvudämnet är litteraturvetenskap, men programmet innehåller också en valbar termin, i antingen engelska, historia, svenska eller genusvetenskap, samt kurser i journalistik och grafisk design. Även om vi som undervisar inom litteraturvetenskap på Mittuniversitetet har lång erfarenhet av undervisning på distans har vår distansundervisning tidigare begränsats till fristående kurser. Ett kandidatprogram medför därför nya utmaningar, då det är viktigt att tänka långsiktigt och sträva efter att skapa kontinuitet i en utbildning där flera olika lärare och även andra ämnen är inblandade. Det är också ett stort antal studenter som läser programmet. En årskull består initialt av sextiofem studenter och även om antalet aktiva studenter varierar mellan terminerna är det stora studentgrupper på vårt program. Det medför en särskild utmaning eftersom det är viktigt att kommunicera på ett välfungerande sätt med *alla* studenterna, samt främja samhörigheten inom studentgruppen i syfte att skapa en sammanhållning och en känsla av tillhörighet.

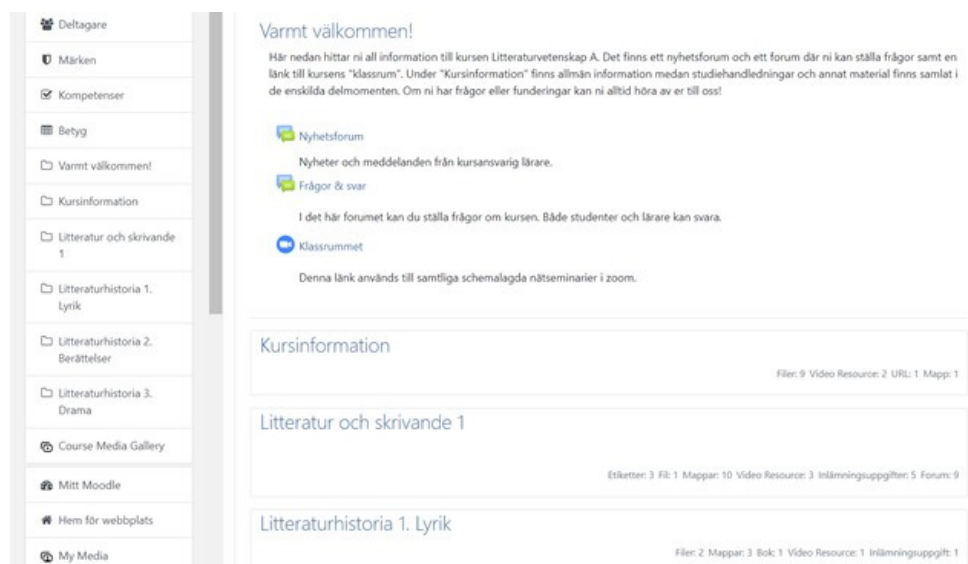
Om vi skulle försöka ringa in vad som motiverat vårt projekt i några enstaka ord skulle man därför kunna lyfta fram just *kontinuitet*, *tydlighet*, *samhörighet* och *tillgänglighet*. Det har varit ledorden som genomsyrat vårt utvecklingsarbete och de aktiviteter som vi genomfört inom projektet.

Lärplattform och studieinformation

Målet med vår medverkan i HEaD har sedan start varit att anpassa e-lärandet så att det gynnar tillgänglighet och tydlig kommunikation, samt

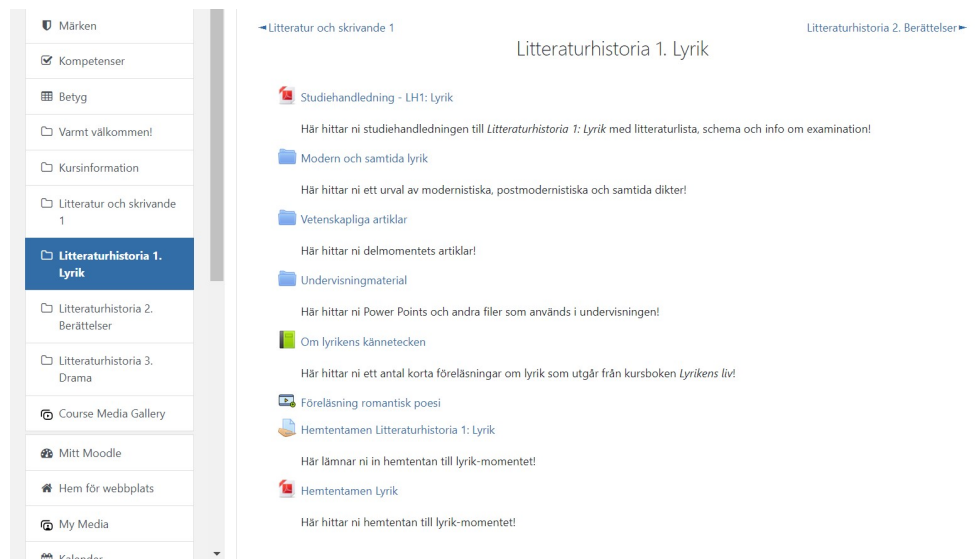
rimmar väl med det ämnes- och kursspecifika i vårt program. Därutöver att hitta vägar för våra programstudenter att odla och stärka sammanhållningen via digitala verktyg – i och utanför undervisningen. Under vårt utvecklingsarbete har vi därför försökt att identifiera och jobba vidare med särskilda områden där våra pedagogiska ambitioner kan översättas i praktiken. Eftersom lärplattformen Moodle både är ett viktigt undervisningsverktyg och en mötesplats har vi arbetat med att se över och utveckla våra kursmiljöer. Det arbetet har resulterat i ett nytt sätt för oss att utforma kursmiljön och bestämma vad som ska utgöra innehållet i denna miljö.

Våra kursmiljöer inom programmet är utformade på ett likartat sätt och utformningen strävar efter att skapa just kontinuitet och tydlighet. Vår ambition har varit att presentera kursmiljöer som är enkla att överblicka och där all information, alla studiedokument och studierelaterade aktiviteterna enkelt går att återfinna. Studenterna möts i våra kursmiljöer av en kortfattad välkomsttext tillsammans med olika forum där vi och dem kan kommunicera. Istället för att sprida ut information på olika platser i kursmiljön finns all information som rör hela kursen, exempelvis om betyg, studiestöd, referenshantering, m.m. under samma modul.

Efter kursinformationen presenteras sedan kursens olika delmoment var för sig. Studenter kan klicka på de enskilda delmomenten och finna all information och alla lärresurser som hör till det aktuella momentet. Innehållet som presenteras i de enskilda delkurserna är också utformat på ett likartat sätt i syfte att underlätta för studenten att orientera sig, att hitta

studiehandledning, artiklar och inspelade föreläsningar m.m. samt var studenten ska lämna in tentamina och examinerande uppgifter.

Även på en mer detaljerad nivå har vi implementerat tanken att det ska finnas en kontinuitet och tydlighet i studieinformationen. Tidigare, innan vi påbörjade vårt utvecklingsarbete, var det inte ovanligt att den ansvarige läraren utformade studiehandledningen på sitt eget sätt. Detsamma kunde gälla hur enskilda lärare använde sig av funktionerna i Moodle. Detta ledde ofta till att utformningen av såväl lärplattform som studiehandledning kunde variera från ett delmoment till ett annat. Numera följer alla våra lärare i litteraturvetenskap en gemensam mall i syfte att underlätta för studenterna att hitta relevant information och viktiga lärresurser. Studentresponsen på vår användning av lärplattformen har varit positiv. I utvärderingar, såväl skriftliga som muntliga, framgår det att studenterna värdesätter vårt fokus på konsekvens och tydlighet.

Studentinflytande

För att öka studentinflytande, men även utvärdera arbetet inom vårt projekt har vi testat nya sätt att få in studenternas respons. Ett exempel är att vi börjat nyttja Moodle till att utvärdera varje enskild delkurs (7,5 hp). Det har visat sig vara ett lyckat instrument för att samla in studenternas respons kontinuerligt och få syn på vad som fungerar respektive vad som fungerar mindre bra under ett särskilt delmoment. Ett annat exempel är att vi i Zoom, i så kallade breakout rooms, genomfört gruppvisa utvärderingar då studenterna skickat anteckningar till oss lärare.

I samband med programstart vid höstterminens början arrangerar vi en digital introduktionsvecka där vi som är programansvariga tillsammans med ämnets professor introducerar utbildningen. Under den digitala introduktionsveckan har vi också samlat alla stödfunktioner vid lärosätet för att studenterna ska få information om vilka stöd som finns att tillgå vid Mittuniversitetet. Att på ett samlat sätt introducera utbildning och låta studenterna möta representanter för olika sorters studiestöd har varit ett mycket lyckat initiativ som alla distansutbildningar kan inspireras av.

Motiverade möten

En farhåga som vi hade innan vårt kandidatprogram startade hösten 2022 var att studenterna skulle ha svårt att känna en sammanhållning inom studentgruppen, dels på grund av distansformen och dels på grund av det stora antalet studenter. Samhörighet anser vi vara viktigt inom en programutbildning för att en student ska känns motivation under studiernas gång samt motivation till att fullfölja sina studier fram till examen. Att främja den studiesociala sammanhållningen är därför viktigt ur ett studentperspektiv, men det kan också bidra till att förbättra genomströmningen på programmet, vilket så klart är väsentligt för ämnet och lärosätet ur ett ekonomiskt perspektiv.

Bortsett från att i undervisningen skapa tillfällen där studenterna möts har vi också testat mötesformer som delvis ligger utanför studierna. Vi har under det första läsåret haft ett "öppet Zoom-rum" en gång i veckan, dit studenterna kan komma för att prata med oss lärare och med varandra. Vi vill också ge studenterna möjlighet att träffas i verkligheten och därför ordnar vi en frivillig campusträff i Sundsvall en gång per läsår. Under träffen på campus arrangerar vi olika sociala aktiviteter samt bjuder in en författare som våra studenter får samtala med. Hittills har vi arrangerat två sådana campusträffar inom *Programmet för litteratur och skrivande* och vi har gästats av författarna Johan Jönsson och Johanna Frid. Studenterna i vårt program använder också digitala mötesplatser utanför kursens klassrum och lärplattform till att kommunicera med varandra, utan lärarnas eller de programansvarigas inblandning.

Ett och halvt år in i vår programutbildning har vi börjat utvärdera våra insatser för att främja den studiesociala sammanhållningen och det som för oss blivit tydligt är att den långsiktiga sammanhållningen behöver skapas inom ramen för själva utbildningen. På eget initiativ har studenterna

skapat digitala mötesplatser, till exempel via plattformen Discord. Aktiviteten på denna plattform har dock varierat och studenter berättar att antalet aktiva som skriver till varandra minskat över tid. Närvaron vid de öppna zoom-tillfällena har generellt sett varit låg, även om dessa träffar ibland lockat fler studenter, i samband med vissa aktuella, studierelaterade frågor eller uppgifter. Även om campusträffen varit mycket uppskattad bland de som deltagit på plats i Sundsvall har deltagande procentuellt sett varit lågt. Den slutsatsen som vi dragit, efter att ha utvärderat våra initiativ och aktiviteter, är alltså att arbetet för att främja den studiesociala situationen inom vårt program bör ske just inom distansutbildningen.

Detta har också studenterna själva bekräftat, att det behöver finnas incitament att mötas som är kopplade till studierna. Annars är det många som prioriterar bort dessa möten och aktiviteter. En student som vi intervjuade inom vårt projekt talade om vikten av just "motiverade möten", det vill säga tillfällen då studenterna möts och lär känna varandra i utbildningen, inte via frivilliga aktiviteter som ligger utanför studierna. Det har vi också arbetat med i undervisningen och i utformningen av uppgifter, och även fortsättningsvis kommer vi att lägga stor vikt vid att skapa förutsättningar för studenterna att mötas och lära känna varandra i undervisning och i genomförandet av kursernas examinerande uppgifter.

Ett konkret exempel är att vi konsekvent använder responsgrupper i våra kurser och låter studenter mötas för diskussioner i mindre grupper under våra digitala seminarier. I grupperna får de också diskutera och kommentera varandras texter och arbeten, såväl muntligt som skriftligt. De får också skapa litterära texter tillsammans. Man kan lyfta fram ytterligare ett ämnesspecifikt exempel i sammanhanget, nämligen att vi genomfört samläsning av ett litterärt drama i grupper under våra seminarier. Studenterna delade då upp rollistan sinsemellan och högläste i breakout rooms delar av det aktuella pjäsmanuset utifrån givna frågeställningar.

Lärdomar av vårt projekt

Även om vårt projekt inom HEaD varit tidsbegränsat så är vårt arbete med att utveckla programmet ständigt pågående. Projektet inom HEaD har möjliggjort ett arbete med vårt kandidatprogram som varit strukturerat och att ta del av andras projekt har varit givande och inspirerande. Vi tror också att de lärdomar som vi tar med oss från vårt HEaD-projekt kan vara

till nytta för andra som ansvarar för liknande programutbildningar, men det kan också ha relevans för e-lärande i allmänhet.

Tydlighet, kontinuitet, samhörighet och studentinflytande är viktigt inom all digital distansundervisning. Även om vårt arbete med lärplattformen präglas av det ämnes- och kursspecifika kan vårt sätt att resonera kring utformningen av kursmiljöer vara till nytta även för andra. Det finns inte en universallösning för att skapa samhörighet inom en grupp med distansstudenter, men som lärare bör man aktivt skapa förutsättningar för motiverade möten inom utbildningen. Vi förespråkar alltså inte ett bestämt sätt att använda e-lärandets verktyg, men vårt projekt bekräftar att den som undervisar behöver använda digitala verktyg och utforma lärandemiljöer på ett sätt som tar till vara på studentens perspektiv.